

rimum persequendo, temerariè eum iudicando, & similia. Vnde August. allu-
dens ad hæc; peccatum sic definiuit. Peccatum mortale est dictum, vel factum,
vel concupitum, contra legem Dei: & meritò; actus enim malus, in tantum dici
tur humanus, in quantum est a voluntate, seu mente: qui actus aut est elicitus
ex quo exeunt malæ cogitationes, & desideria, aut est imperatus, idest ad ex-
tra perductus, & vt sic, aut est locutio, aut operatio, ex quibus proueniunt iniu-
riæ, blasphemix, & mala opera. rectè igitur dicitur, peccatum esse dictum, vel
factum, vel concupitum. &c. Et pro meliori intelligentia, omnes particulas per
ordinem declarabimus, vt differentiam inter peccatum mortale, & veniale col-
ligere possimus.

Primo dictum est (peccatum mortale esse deordinationem actus humani) pro
genere, nam substantia actus propriè, puta actus fornicandi, seu fornicari, tam
in genere entis sumptus, quam in genere moris, ponitur quasi materiale in defi-
nitione peccati, & hoc in quantum voluntarius, ideo additum est (humanus) ait
enim August. tolle voluntatem, & peccatum non erit.

Secundo dictum est (contra præceptum) nam quod actus humanus sit
malus, habet ex hoc, quod caret mensura, & rectitudine debita, debita au-
tem mensura, & rectitudo consistit per respectum ad aliquam regulam, à
qua si deuiat, actus ille redditur immensuratus, & obliquus: regula autem
non est aliud, nisi ratio humana, & lex Diuina, pro quibus dantur præcep-
ta, ut supra dictum est, & ideo dictum est (contra præceptum) pro formali,
quia in hoc stat tota ratio peccati in vniuersali, tolle nanque præceptum,
non remanet ratio peccati, nam facere contra consilia Diuina, regulariter
non est peccatum.

Tertio dictum est, (contra præceptum Diuinum, vel humanum) vt compre-
hendantur omnia præcepta diuina, naturalia, positiua, Ecclesiastica, & leges
humanæ legitime conditæ.

Quarto dictum est, quo ad leges humanas (promulgatum, receptum, &
non derogatum) dum enim leges non promulgantur, non tenemur illas
obseruare, & promulgatæ cum sint, si non acceptantur, non obligant ad
mortale, pariterque si postquam receptæ sunt, successu temporis sunt deroga-
tæ, aut statuto contrario, etiam de primo mentionem non faciente, aut
contraria consuetudine rationabili tamen, & per decem annos continuata. vt
ait Siluest. Verbo consuetudo. §. 6. aut denique per non vsum, legislatore id scien-
te, & tolerante.

Quinto dictum est (æterna pœna munitum) ad excludenda quædam præcep-
ta, etiam Diuina, quæ non obligant ad pœnam æternam, ut mendacium ali-
quando iocosum, officiosum, & huiusmodi, quædam etiam præcepta quorum au-
ctor non intendebat obligare ad mortale, vt sunt statuta Dominicanorum, &
quorundam aliorum regularium, prout etiam habetur in regula Sancti Patris
Benedicti, qui pœnam corporalem transgressoribus ponit, & in omnibus regu-
lam ponit in manibus abbatis.

Sexto dictum est (contra aliquod pro tali habitum: vel sit tale dubitatum) ad
comprehendendum peccata facta contra conscientiam dicantem, uel dubitan-
tem ea esse mortalia, quamuis in rei veritate talia non sint.

Septimo dictum est (contra Diuinum consilium contemptum) quia & si Diui-
na consilia non obligent, ut dixi, tamen ratione contemptus transgrediens mor-
taliter peccat.

Octauo dictum est (contra salutem animæ proximi spretam) quia qui facit
aliquid, & de se nõ est mortale. putans per illud, proximum spiritualiter offendens
mortaliter